

Тәжірибе бойынша есеп

Орындаған: Хаирова Камиля Ерболатқызы
Тексерген: Хасанова Яна Расимовна

МАЗМҰНЫ

Кіріспе

• I. Маңғыстау облысының жер ресурстарының физикалық-географиялық сипаттамасы

1.1 Маңғыстау облысының географиялық орналасуы

1.2 Табиғи ресурстардың негізгі түрлері

1.3 Климаты

II. Геологиялық құрылымы

2.1 Рельеф

2.2 Гидрологиялық объектілер

III. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жіктелуі(ЕҚТА)

IV. Маңғыстау облысының флорасын биоморфологиялық талдау параметрлері

5.1 Демографиялық сипаттамасы, этнографиялық аспект

5.2 Халықтың әлеуметтік құрылымы

V. Маңғыстау облысының негізгі археология ескерткіштері

6.1 Маңғыстаудағы мешіттер мен мазарлар

VI. Маңғыстау табиғаты

6.1 Маңғыстау табиғатының ескерткіштері

VII. Өлке мұражайы экспозициясының сипаттамасы

Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Қосымша

Тәжірибе мақсаты:

- - Теориялық оқыту барысында алынған білім негізінде дағдыларды меңгеру;
- - Болашақ кәсіби қызметінің негіздерімен танысу қызығушылығын ояту;
- - Өз туған өлкесінің ерекшелігі туралы мәліметтер алу;
- - Кәсіби ой қалыптастыру
- - Тарих және археология, өлкетану және география бойынша білім синтезі
- - ақпаратты іздеу, жинау, сақтау және өңдеудің компьютерлік әдістерін пайдалану туралы түсінік алу;
- - ғылыми-зерттеу қызметінің бастапқы іскерліктері мен дағдыларын алу.

Тәжірибе сипаттамасы:

- Маңғыстау облысының жер ресурстарының физикалық- географиялық сипаттамасын ашып, өз туған жерімнің табиғаты, халқы, туризмі жайында сөз қозғаймын.

Тәжірибе міндеттері:

- Алғашқы өлкетану материалдарын жинауды және өңдеуді ұйымдастыру, заманауи ақпараттық технологияларын қолдану;
- әдеби, картографиялық, қор және электронды материалдарды жинау және талдау;
- практикадан өту аумағындағы экологиялық жағдайды талдау.
- аумақтың жергілікті флорасы мен өсімдіктерінің сипатын зерттеу
- оқу практикасының нәтижелері туралы есеп дайындау;
- ғылыми-зерттеу қызметінің бастапқы іскерліктері мен дағдыларын алу.

Есептің құрылымы:

- Есеп кіріспеден, негізгі бөлімнен тұрады, пайдаланылған әдебиеттер мен қосымшалардың тізімі.
- Есептің көлемі 40-парақтан, 2-кестеден, 3- суреттен тұрады.
- Пайдаланылған әдебиеттер тізімі 21-баспа және 8- интернетті қамтиды
- Қосымшалар ретінде ұсынылған 3-сурет.

Маңғыстау облысының географиялық орналасуы

Маңғыстау облысының жер ресурстарының физикалық-географиялық сипаттамасы:

Маңғыстау облысы Қазақстан Республикасының батысында орналасқан, батыстан шығысқа 600 км және солтүстіктен оңтүстікке 500 км – ден астам созылып жатыр. Халық саны 366,8 мың адам.

Әкімшілік орталығы-Ақтау.
Облыстың қала халқы 278,6 мың адамды (75,9%) құрайды.

Маңғыстау облысы бұрын Маңғышлақ деп аталған. 1973 жылы 20 наурызда Гурьев облысының оңтүстік бөлігінен құрылған. 1988 жылы облыс жойылып, 1990 жылы Маңғыстау атымен қалпына келтірілді.

КЛИМАТЫ:

- ❖ Маңғышлақ түбегінің климаты күрт континентальды, құрғақшылық, ауа температурасының маусымдық және тәуліктік ауытқулары, жауын-шашынның аз мөлшері, жылына 1200 мм жуық.
- ❖ Маңғыстау қысы (желтоқсан, ақпан) орташа суық, қар аз. Тұрақты аяз желтоқсан айының ортасында басталады.
- ❖ Қысы қатал, желді және қар аз.
- ❖ Көктем қысқа, әдетте, құрғақ және жел.
- ❖ Жазы ыстық, бұлтты және ұзақ.
- ❖ Күз ұзақ, негізінен жылы.
- ❖ Шілденің ортасынан тамыздың ортасына дейін ең ыстық кезең. Күзгі аяз қазан айының соңында басталады, көктемгі аяз сәуір айының басында аяқталады.
- ❖ Маңғыстаудағы атмосфералық жауын-шашын өте аз.

РЕЛЬЕФ:

- ❖ Рельефтің барлық түрлері мен формалары қарама-қарсы бөлінеді. Аумақ шегінде үш ірі құрылымдық-геоморфологиялық аудан бөлінеді: таулы Маңғышлақ, Оңтүстік-Маңғышлақ үстірті және Үстірт үстірті.

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жіктелуі:

Орналасқан мекенжайы орыс тілінде	Ресми сайты	Нысан атауы орыс тілінде	Көлемі, гектар	Геопозиция	Нысан атауы қазақ тілінде	№	Жауапты бөлімдер (кімнің қарауында)	Орналасқан мекенжайы қазақ тілінде
Мангистауской област Каракинский район	eco.mangystau.gov.kz	«Адамтас»	Кендірлі шығанағының жағалауынан жерпайдаланушының солтүстік бұрышындағы №1 нүктеден 42° 43'44" с.е және 52°44'14" ш.б координаттарымен басталады	Жобаланып отырған "Адамтас" табиғи қамалының шекарасы Кендірлі шығанағының жағалауындағы жер пайдаланушының жер учаскесінің солтүстік бұрыштық нүктесінде орналасқан 42°43'44" С. Е. және 52°44'14" ш. б. координаттары бар №1 нүктеден басталады.	«Адамтас»	1	Басқармасы табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу	Маңғыстау облысы Қаракия ауданы
Бейнеуский район Мангистауской области	eco.mangystau.gov.kz	«Есет»	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың алаңы -146 790,0 га	Жалпы ауданы ООПТ - 146 790,0	«Есет»	2	Басқармасы табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу	Маңғыстау облысы, Бейнеу ауданы
Государственный природный заказник Жабайушан и расположен на территории Мангистауского и Каракинского районов Мангистауской области	eco.mangystau.gov.kz	«Жабайушқан»	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың алаңы 316 141,0 га;	Аймақтық жалпы ауданы ООПТ– 316 141,0 га;	«Жабайушқан»	3	Басқармасы табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу	Маңғыстау облысы, Маңғыстау және Қаракия аудандары
Мангистауской область Бейнеуский район	eco.mangystau.gov.kz	«Көленкелі»	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтың алаңы -58 922,8 га	Жалпы ауданы ООПТ – 58 922,8 га	«Көленкелі»	4	Басқармасы табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу	Маңғыстау облысы, Бейнеу ауданы

Маңғыстаудың өсімдігіне биоморфологиялық талдау :

LAPPULA

● **ЖҮЙЕЛІ ТИІСТІЛІГІ:** қосжарнақты өсімдіктердің түрі, Бурачник отбасынан шыққан. Тұқым түрлері жиі қиын, тек жеміс құрылысы бойынша ерекшеленеді. Бір жылдық, екі жақты және көп жылдық шөпті өсімдіктер, қарапайым қатты құрғаумен жабылған.

● **ГҮЛ:** Гүлдер ұзын көп гүлді кисталды гүлденген. Кесе дерлік бөлек, бесбұрышты, оның үлесі сызықтық, тар. Венчик әдетте көгілдір, жиі ұсақ, қысқа түтікшемен, бес қабатты қоңырауды немесе дөңгелекті иумен. Қалақтардың негізінде бес шағын сары жәшік бар. Тычинки саны 5, тәждің түтігінен қысқа. Баған түтіктен қысқа, тұтас сілемге ие.

● **ГҮЛ ФОРМУЛАСЫ:** $K_{(5)} C_{(5)} A_5 G_{(2)}$

● **ГҮЛ ШОҒЫРЫ:** қысқа шоғыр

● **ЖЕМІСІ:** Аркасы жұмыртқа тәрізді, бұдыр тәрізді, іш жағы сияқты; дискінің шеті бойынша (әр жағынан 6-8-ден) Жалпақ, майысқан немесе жабысқан, ұзындығы 1-1,5 мм, зәкірлі басы бар тікенектер; екінші және үшінші қатардың тікенектері қысқа.

● **ГҮЛДЕНУ ЖӘНЕ ЖЕМІС БЕРУ УАҚЫТЫ :** мамыр-тамыз айларында гүлдейді, жемістер маусым-қыркүйек айларында піседі.

● **САБАҒЫ:** Сабак түтіккен-сұр шаштармен, биіктігі 30-80 см, жоғарғы жағында бұтақ.

● **ЖАПЫРАҚТАРЫ:**

● жапырақтары кезекті, ұзын-ланцетті, ұзындығы 3-8 см, жалпақ немесе бойлай бүктелген, жасыл, қылшықты немесе сұр, сабағына тығыз орналасқан, төменгі шламда тарылған, жоғарғы отыратын.

● Биіктігі: 5-80 см.

● **МЕКЕНДЕЙТІН ЖЕРІ:** Липучка бос жерлерде, қоқыс орындарында, жол жиегінде, алаңдарда, бақшаларда өседі.

● **МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ:**

● Липучка адам ағзасына қалай әсер етеді:

● артық терлеумен күреседі, ішекті тазалайды, ұйқы безінің жұмысын ынталандырады, қабынуды жояды, жеңіл ауырсыну әсері бар, әлсіз қасиеттері бар, антисептик ретінде жұмыс істейді, қышуды жояды, кедергі аллергиялық реакциялардың пайда болуына, дезинфекция ретінде жұмыс істейді, метаболизмді қалыпқа келтіреді, бүйрек тастарының пайда болуының алдын алу болып табылады.

● **ӨСІМДІКТІҢ ЗИЯНДЫЛЫҒЫ:**

● Липучка емдік қасиеттерге ие болса да, ол өсімдіктерді жойып, үлкен аумақты алады.

● Аумақты арамшөптермен қоныстандырудың теріс салдары:

● жарық қарқындылығы төмендейді, топырақта аз қоректік элементтер болады, Топырақтың су және ауа режимі бұзылады, бактериялар мен жәндіктер жақсы дамиды.

● **ШАРУАШЫЛЫҚ МАҢЫЗЫ:**

● Дала аймағында дәнді дақылдардың егісін ластайды, бірақ аса күздік дәнді және жайылым.

ХАЛЫҚТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ҚҰРЫЛЫМЫ:

	1989,	%	1999,	%	2009,	%	2018,	%
	Адам саны		Адам саны		Адам саны		Адам саны	
барлығы	332424	100,00%	314669	100,00%	485392	100,00%	660317	100,00%
Қазақтар	165043	49,65%	247644	78,70%	428386	88,26%	599065	90,72%
Орыстар	106801	32,13%	46630	14,82%	39851	8,21%	37355	5,66%
Өзірбайжандар	4568	1,37%	3407	1,08%	3776	0,78%	5985	0,91%
Қарақалпақтар	89	0,03%	144	0,05%	286	0,06%	2498	0,38%
Өзбектер	937	0,28%	394	0,13%	1349	0,28%	2349	0,36%
Лезгиндер	10366	3,12%	2379	0,76%	1775	0,37%	2035	0,31%
Украиндар	10159	3,06%	4124	1,31%	2212	0,46%	1880	0,28%
Татарлар	5163	1,55%	2490	0,79%	1661	0,34%	1666	0,25%
Армяндар	1873	0,56%	1308	0,42%	987	0,20%	1081	0,16%
Корейлер	816	0,25%	716	0,23%	733	0,15%	841	0,13%
Шешендер	4056	1,22%	655	0,21%	595	0,12%	691	0,10%
Қырғыздар	325	0,10%	323	0,10%	368	0,08%	689	0,10%
Грузиндар	690	0,21%	215	0,07%	317	0,07%	395	0,06%
Немістер	1136	0,34%	554	0,18%	282	0,06%	279	0,04%
Удиндар	284	0,09%	241	0,08%	206	0,04%	233	0,04%
Белорустар	1697	0,51%	612	0,19%	260	0,05%	202	0,03%
Осетиндар	1111	0,33%	338	0,11%	195	0,04%	200	0,03%
басқалары	17310	5,21%	2495	0,79%	2153	0,44%	2873	0,44%

МАҢҒЫСТАУ ОБЛЫСЫНЫҢ АРХЕОЛОГИЯ ЕСКЕРТКІШТЕРІ:

Алтынқазған
табынушылық
-жерлеу кешені

Қызыл қала

Сауыр бекінісінің
күйреуі

Кетікқал
қалашығы

ӨЛКЕТАНУ МҰРАЖАЙЫ ЭКСПОЗИЦИЯСЫНЫҢ СИПАТТАМАСЫ:

Маңғыстау облыстық тарихи-өлкетану мұражайы-Қазақстан Республикасының ең ірі мәдени орталықтарының бірі.

Мұражай 1975 жылы құрылған.

Қазіргі уақытта өлке тарихы, археологиясы, этнографиясы, табиғаты бойынша мұражай коллекциялары 50 мыңнан астам экспонаттан тұрады. Экспозициялық ауданы-700 ш. м.

Табиғат бөлімінің экспозициясы Маңғыстау облысының геоморфологиясымен және географиялық жағдайымен танысудан басталады. Геология залында түрлі-түсті диарамдар, витриналар, карталар, диаграммалар Маңғыстаудың геологиялық бейнесі, пайдалы қазбалар және палеонтологиясы туралы әңгімелейді.

Экспозиция залдарының бірі бірегей және әртүрлілігі жағынан Қазақстанда теңдесі жоқ Каспий теңізінің фаунасы мен флорасына арналған.

Мұражайдың коллекциялары Маңғышлақ түбегі мен Үстірт Үстірт үстіртіне тән елеулі елтаңбалық қорға ие.

Мұражай қорында біздің өлкеміздің өткен геологиялық бейнесін беретін бай палеонтологиялық коллекциялар сақталған.

ҚОРЫТЫНДЫ:

Практиканың бірінші аптасы кітапханада өтті себебі, өзімнің туған жерімді тереңінен зерттеп, өзіме керекті ақпараттарды алдым. Бұл практика туған өлкемнің тарихымен, табиғатымен, мамандығыма қажетті ақпараттармен нақты танысуға, өз болашағымды өз өлкемнің болашағымен тығыз байланыста ұсынуға мүмкіндік береді.

Зерттеу барысында өлкетану қызметі патриотизм, адамгершілік, жақынына жанашырлық, өз іс-әрекеттеріміз үшін жауапкершілік сезімдерін дамытуға ықпал етті.

Мен 2016 жылы Маңғыстау өлкесінің ескерткіштерін зерттеп, Дарын ғылыми жобалар сайысына қатысып өз жұмысымды ұсынып, жүлделі орын алған болатынымын. Және де бұл практикалық жұмыс берілген кезде ескерткіштерді қайта зерттей отыра бақылау жүргізіп, қосымша әдебиеттермен жұмыс істеп осы практикалық есепке жобамды қостым.

Бұл практиканы орындау уақытында көптеген қызықты фактілермен таныстым. Маңғыстау облысының көптеген әдемі жерлері бар екендігіне көзім жетті сондықтан болашақта менің септігіммен Ақтау қаласын туристік ортаға айналдырғым келеді.

НАЗАРЫҢЫЗГА РАХМЕТ!

